

C.S. LEWIS

PRINSSI
KASPIAN

Suomennos Kyllikki Hämäläinen

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Prince Caspian Copyright © CS Lewis Pte Ltd 1951

Inside illustrations by Pauline Baynes copyright © CS Lewis Pte Ltd 1951

Cover art by Pauline Baynes, copyright © CS Lewis Pte Ltd 1962

The Chronicles of Narnia®, Narnia® and all book titles, characters and locales original to The Chronicles of Narnia, are trademarks of CS Lewis Pte Ltd. Use without permission is strictly prohibited.

Published by Otava Publishing Company under license from the CS Lewis Company Ltd.
www.narnia.com

Käännöstä tarkistanut Tarja Kontro 2005

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 1961

ISBN 978-951-1-49942-8

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

SISÄLLYS

1. Saari	6
2. Vanha aarrekammio	12
3. Kääpiö	19
4. Kääpiö kertoo prinssi Kaspianin tarinan	25
5. Kaspianin seikkailut vuorilla	33
6. Piilopirttien asukkaat	42
7. Vanha Narnia vaarassa	48
8. Miten he lähtivät saarelta	56
9. Mitä Lucy näki	64
10. Leijonan paluu	72
11. Leijona karjuu	81
12. Noituutta ja äkillinen kosto	88
13. Ylikuningas ottaa päällikkyuden	96
14. Kaikilla on tavattomasti puuhaa	103
15. Aslan tekee oven ilmaan	112

Ensimmäinen luku

SAARI

OLI KERRAN NELJÄ LASTA joiden nimet olivat Peter, Susan, Edmund ja Lucy. Kirjassa *Velho ja leijona* on kerrottu heidän ihmeellisestä seikkailustaan. He olivat avanneet lumotun vaatekaapin oven ja joutuneet aivan erilaiseen maailmaan kuin meidän maailmamme, ja siinä maailmassa heistä oli tullut Narnia-nimisen maan kuninkaita ja kuningattaria. He olivat eläneet Narniassa ja hallinneet sitä vuosikausia – siltä heistä tuntui. Mutta kun he tulivat takaisin saman oven kautta ja huomasivat olevansa jälleen Englannissa, näytti siltä että aikaa ei ollut kulunut lainkaan. Ainakaan kukaan ei ollut edes huomannut heidän olleen poissa, eivätkä he koskaan puhuneet asiasta kenellekään muulle kuin yhdelle hyvin viisaalle aikuiselle.

Tämä oli tapahtunut vuosi sitten, ja nyt he kaikki neljä istuivat penkillä eräällä rautatieasemalla isot ja pienet matkalaukut vieressään. He olivat itse asiassa matkalla kouluun. Tähän saakka he olivat matkustaneet yhdessä. Nyt he olivat risteusasemalla. Muutaman minuutin kuluttua tulisi juna, jolla tytöt lähtisivät omaan kouluunsa, ja puolen tunnin kuluttua pojat lähtisivät toisella junalla omaansa. Se osa matkaa, jonka he matkustivat yhdessä, tuntui heistä aina vielä kuuluvan lomaan; mutta nyt kun heidän pian olisi hyvästeltävä toisiaan ja lähdettävä eri suuntiin, jokainen tunsu että loma-aika oli tosiaan ohi ja kouluajatukset heräsivät mielessä. Niinpä he kaikki olivat vähän alakuloisia eivätkä keksineet mitään puhuttavaa. Lucy oli ensimmäistä kertaa menossa sisäoppilaitokseen.

Asema oli pieni ja unelias, eikä siellä ollut oikeastaan muita ihmisiä kuin he. Äkkiä Lucy huudahti kiivaasti ja kimeästi aivan kuin ampiainen olisi pistänyt häntä.

»Mikä sinulle tuli, Lu?» sanoi Edmund – ja sitten hän säpsähti ja älähti: »Ouu!»

»Mitä kummaa –», aloitti Peter ja sitten hänkin jätti sanomatta, mitä oli alun perin aikonut. Sen sijaan hän sanoi: »Älä viitsi, Susan. Mitä sinä oikein teet? Minne sinä minua kiskot?»

»En minä ole koskenutkaan sinuun», sanoi Susan. »Mutta joku tyrkkii minua. Oh-oh-oh! Päästä minut.»

Katsoessaan toisiinsa he huomasivat, että kaikki olivat kalvenneet.

»Minusta tuntui ihan samalta», Edmund sanoi huohottaen. »Aivan kuin joku olisi kiskonut minua. Oikein lujasti – huh! – nyt se taas alkoi.»

»Minuakin kiskoo joku», huusi Lucy. »En kestä tätä.»

»Pitäkää varanne», huudahti Edmund. »Tartutaan toisiamme kädestä ja pysytään yhdessä. Tämä on taikaa – tunnen sen. Nopeasti!»

»Oikein», Susan sanoi. »Pidetään kiinni. Oh, toivon että se lakkaisi – oh!»

Siinä samassa matkatavarat, penkki, asemalaituri ja asema olivat kadonneet näkyvistä. Neljä huohottavaa, pelästynyttä lasta seisoivat käsi kädessä metsikössä – niin tiheässä metsikössä, että puiden oksat pistelivät heitä eivätkä he pystyneet liikahtamaan paikoiltaan. He vetivät syvään henkeä ja hieroivat silmiään.

»Oi, Peter!» huudahti Lucy. »Luuletko että olemme tulleet takaisin Narniaan?»

»Voimme olla missä tahansa», sanoi Peter. »Eihän näiltä pulta näe metriäkään eteensä. Yritetään päästä aukealle – jos täällä on aukea jossakin.»

Nokkoset polttelivat ja okaat pistelivät heitä, kun he vaivalloisesti tunkeutuivat tiheikön läpi. Siellä heitä odotti uusi yllätys. Oli paljon valoisampaa, ja astuttuaan vielä muutaman askelen he havaitsivat seisovansa metsän laidassa ja heidän edessään näkyi hiekkaranta. Rantaa huuhteleva meri oli niin tyyntä, että se oli miltei liikkumaton ja äänetön. Maata ei näkynyt missään, eikä taivaalla ollut pilven hattaraakaan. Aurinko oli suunnilleen sillä korkeudella, missä se näkyy kello kymmenen aikaan aamulla, ja meri oli häikäisevän sininen. He seisoivat nuuhkien meri-ilmaa.

»Voi Jupiter!» huudahti Peter. »Tämä on jotakin.»

Viiden minuutin kuluttua kaikki lapset olivat avojaloin ja kahlailivat ja polskuttelivat kirkkaassa, viileässä merivedessä.

»Tämä on hauskeempaa kuin istua pölyisessä junassa matkalla kohti latinaa ja saksaa ja algebraa», Edmund sanoi. Ja sitten ei kukaan vähään aikaan sanonut mitään. He vain polskuttelivat ja nauttivat ja etsivät rapuja ja katkarapuja.

»Oli miten oli», sanoi Susan äkkiä, »minusta tuntuu että meidän on joka tapauksessa tehtävä suunnitelma. Tarvitsemme jotain syötävää pika-puoliin.»

»Meillähän on voileivät, jotka äiti antoi mukaan evääksi», sanoi Edmund. »Minulla ainakin on.»

»Minulla ei ole», sanoi Lucy. »Minun eväsvoileipäni olivat pienessä laukussa.»

»Niin minunkin», sanoi Susan.

»Minun voileipäni ovat takin taskussa tuossa rannalla», sanoi Peter. »Meidän on jaettava kahden eväät neljälle. Se ei ole niinkään hauskaa.»

»Tällä hetkellä», sanoi Lucy, »kaipaam paljon enemmän jotain juotavaa kuin syötävää.»

Nyt kaikki muutkin huomasivat, että heitä janotti kauheasti, niin kuin yleensä janottaa, kun kuumana päivänä on kahlannut suomalaisessa vedessä.

»Olemme kuin haaksirikkoisia», Edmund huomautti. »Kirjoissa he aina löytävät saarista puroja, joissa on kirkasta, raikasta vettä. Meidän on parasta lähteä etsimään niitä.»

»Tarkoitatko että meidän on mentävä takaisin tuohon tiheään metsään?» kysyi Susan.

»Ei suinkaan», sanoi Peter. »Jos täällä on jokia, ne virtaavat tietenkin merta kohti, ja jos kuljemme rantaa pitkin, joudumme pakostakin niiden tielle.»

Nyt he kaikki kahlasivat takaisin, ensin märkää kiinteää hiekkaa pitkin ja sitten kuivaa, irtonaista hiekkaa, joka pistelee varpaita. Sitten he alkoivat vetää sukia ja kenkiä jalkaansa. Edmund ja Lucy olisivat tahtoneet jättää ne siihen ja lähteä tutkimusmatkalle paljain jaloin, mutta Susan sanoi että se olisi tyhmää. »Emme ehkä löytäisi niitä enää milloinkaan», hän huomautti, »ja me tarvitsemme niitä, jos olemme täällä vielä illalla, kun ilma alkaa viilentyä.»

Pukeuduttuaan he lähtivät matkaan. Meri oli vasemmalla, metsä oikealla puolella. Seutu oli kovin hiljaista, vain silloin tällöin näkyi jokin yksinäinen lokki. Metsä oli niin tiheä ja sankka, että sen sisään ei nähnyt mistään kohdasta; eikä siellä ollut minkäänlaista liikettä – ei lintuja, ei edes hyönteisiä.

Simpukat ja levät ja merivuokot tai pienet katkaravut lammikoissa olivat hyvin mukavia, mutta niihinkin kyllästyy kun on väsynyt ja nälkäinen. Viileän veden jälkeen lasten jalat nyt tuntuivat kuumilta ja raskailta. Susanilla ja Lucylla oli sadetakki kannettavanaan. Edmund oli pannut päällystakkinsa aseman penkille vähän ennen kuin lumous oli vallannut heidät, ja hän ja Peter kantoivat vuorotellen Peterin takkia.

Nyt ranta alkoi kaartua oikealle. Noin neljännestunnin kuluttua, hei-

dän kiivettyään rantaan asti ulottuvan kallionkielekkeen yli, se kääntyi jyrkästi. He olivat nyt selin siihen meren osaan, jonka olivat nähneet tullessaan ensi kertaa metsästä, ja kun he nyt katsoivat eteenpäin, he näkivät veden takana toisen rannan, jota reunusti aivan yhtä tiheä metsä kuin sitä, jota he juuri tutkivat.

»Mahtaakohan tuo olla saari, vai liittyykö tämä ranta siihen jossakin?» sanoi Lucy.

»En tiedä», sanoi Peter, ja he talsivat äänettöminä eteenpäin.

He tulivat vähitellen yhä lähemmäksi vastapäistä rantaa ja jokaisen kielekkeen ohi päästyään he odottivat näkevänsä kohdan, missä nuo kaksi rannikkoa yhtyivät. Mutta heidän toiveensa ei toteutunut. He tulivat jälleen kallion eteen ja kiivettyään sen päälle he näkivät joka puolelle ja –. »Voi harmi», Edmund huudahti, »siinä sitä ollaan. Emme me pääse tuohon toiseen metsään. Olemme saarella.»

Se oli totta. Tällä kohtaa salmi, joka erotti heidän puoleisen rantansa toisesta, oli vain muutaman kymmenen metrin levyinen, mutta he saattoivat nähdä, että se oli salmen kapein kohta. Heidän rantansa kaartui sen jälkeen oikealle, missä häämötti aava meri. Oli ilmeistä että he olivat jo kiertäneet saartaan enemmän kuin puoliväliin.

»Katsokaa!» Lucy sanoi äkkiä. »Mikä tuo on?» Hän osoitti pitkää hopeista kiemurtelevaa nauhaa hiekalla.

»Joki! Joki!» toiset kiljuivat. Ja vaikka he olivatkin väsyneitä, ei kestänyt kauan ennen kuin he olivat hypelleet alas kalliolta ja juosseet puron luo. He tiesivät, että vesi olisi parempaa ja varmasti suolatonta kauempana merestä, ja niinpä he lähtivät seuraamaan sitä metsään päin. Se oli yhtä tiheää tässä kuin muuallakin, mutta joki oli raivannut itselleen syvän uoman korkeiden sammaleisten äyräiden väliin, niin että he saattoivat kumarassa ryömiä sen vartta pitkin eräänlaisessa lehvien muodostamassa tunnelissa. He polvistuivat ensimmäisen ruskean, poreilevan poukaman ääreen ja joivat ahneesti ja työnsivät kasvonsa ja lopulta käsivartensakin veteen kynnärpäitä myöten.

»Ja nyt», sanoi Edmund, »voileivät taitaisivat maistua?»

»Mutta eikö olisi viisaampaa säästää niitä?» sanoi Susan. »Ne voivat olla vielä parempaan tarpeeseen myöhemmin.»

»Minä toivoisin», sanoi Lucy, »että nyt, kun emme enää ole janoisia, olisimme yhtä vähän nälkäisiä kuin olimme silloin, kun *olimme* janoisia.»

»Mutta onhan meillä voileipämme», sanoi Edmund uudelleen. »Ei kannata säästää niitä, kunnes ne pilaantuvat. Ottakaa huomioon, että täällä

on aika lailla lämpimämpää kuin Englannissa ja me olemme kuljettaneet niitä taskuissamme jo tuntikausia.»

Niinpä he ottivat voileivät esiin ja jakoivat ne tasan neljään osaan, eikä kukaan tullut oikein kylläiseksi, mutta olihan se parempaa kuin ei mitään. Sitten he alkoivat miettiä, mitä voisivat hankkia seuraavaksi ateriaksi. Lucy olisi halunnut palata rantaan pyydystämään katkarapuja. Mutta joku huomautti, ettei heillä ollut pyydyksiä. Edmund sanoi että heidän pitäisi etsiä lokinmunia kallioilta, mutta ei kukaan heistä muistanut nähneensä ainuttakaan lokinmunaa, eivätkä he sitä paitsi olisi voineet keittää niitä, vaikka niitä olisi löytynytkin. Peter ajatteli, että ellei jotain ihmeellistä tapahtuisi, he ennen pitkää olisivat iloisia, jos heillä olisi edes raakoja munia ruoakseen, mutta hän tuumi ettei hyödyttänyt sanoa sitä ääneen. Susanin mielestä oli tyhmää, että he olivat syöneet voileivät niin pian. Yksi ja toinen alkoi jo tulla kärsimättömäksi tässä vaiheessa. Lopulta Edmund sanoi: »Kuulkaa nyt. Meillä on vain yksi mahdollisuus. Meidän on tutkittava metsä. Erakot ja vaeltavat ritarit ja sen sellaiset pystyvät aina elämään metsässä. He löytävät juuria ja marjoja ja kaikenlaista syötävää.»

»Minkälaisia juuria?» kysyi Susan.

»Minä olen aina ajatellut, että ne ovat puunjuuria», sanoi Lucy.

»Hyvä on», sanoi Peter, »Ed on oikeassa. Meidän on yritettävä tehdä jotakin. Se on joka tapauksessa viisaampaa kuin lähteä taas aukealle paahtavaan aurinkoon.»

He kömpivät pystyyn ja lähtivät seuraamaan joen rantaa. Se oli erittäin vaikeaa. Heidän oli ryömittävä oksien alitse ja kiivettävä niiden yli, ja heidän oli tunkeuduttava alppiruusuja muistuttavien pensaikkojen läpi. Heidän vaatteensa repeytyivät ja heidän jalkansa kastuivat joessa; mitään ääntä ei vielääkään kuulunut paitsi joen hiljaista solinaa ja sitä melua, jonka he itse aiheuttivat. He alkoivat olla jo peräti väsyksissä, kun tunsivat ihanan tuoksun ja näkivät kirkkaan värin välähtävän yläpuolellaan korkean äyrään päällä.

»Hei kuulkaa», huudahti Lucy. »Minusta tuntuu että siellä on omenapuu.»

Niinpä olikin. He ponnistelivat huohottaen törmän laelle, tunkeutuivat pensaikon läpi ja havaitsivat seisovansa suuren, vanhan puun alla. Puu oli täynnä isoja, kullankeltaisia omenoita, niin kiinteitä ja mehukkaita kuin ajatella saattaa.

»Eikä tämä ole ainoa puu», sanoi Edmund suu täynnä omenaa. »Katsokaa tuonne – ja tuonne.»

»Hyvänen aika, niitähän on tusinoittain», sanoi Susan. Hän heitti pois kaluamansa omenan siemenkodon ja otti uuden. »Tässä on varmasti ollut hedelmätarha joskus kauan, kauan sitten, ennen kuin kaikki villiintyi ja metsä kasvoi liian tiheäksi.»

»Tämä on siis joskus ollut asuttu saari», sanoi Peter.

»Entä mikä tuo on?» sanoi Lucy ja osoitti sormellaan.

»Kunniani kautta, se on muuri», sanoi Peter. »Vanha kivimuuri.»

He tunkeutuivat tiheikön läpi muurin kupeelle. Se oli hyvin vanha ja murtunut useasta kohdin, ja se oli sammalen ja köynnöskasvien peitossa ja niin korkea, että vain kaikkein suurimmat puut yltivät sen yli. Ja kun he tulivat aivan sen lähelle, he löysivät porttihilin, jossa joskus oli ollut portti, mutta jossa nyt kasvoi suuria omenapuita, niin että heidän oli taitettava oksia päästäkseen läpi. Silloin he ihmeekseen huomasivat, että päivänvalo oli käynyt paljon kirkkaammaksi. He seisoivat nyt aukiolla, jota ympäröi muuri joka puolelta. Täällä ei ollut yhtään puuta, vain ruohoa, tuhatkaunoja, murattia ja harmaata kiveä. Se oli valoisa, salaperäinen ja hiljainen paikka, ja aika alakuloinen; he astuivat aukion keskelle iloissaan siitä, että voivat oikaista selkensä ja liikutella vapaasti jäseniään.

Toinen luku
VANHA AARREKAMMIO

»TÄMÄ EI OLLUT PUUTARHA», sanoi Susan äkkiä. »Tämä oli linna, ja tässä on ollut linnanpiha.»

»Tiedän mitä tarkoitat», sanoi Peter. »Niin. Tuossa on tornin rauniot. Ja tuossa on jäännökset portaista, jotka johtivat muurille. Ja katsokaa noita toisia portaita – noita leveitä ja laakeita, jotka johtavat tuolle ovelle. Siinä on täytynyt olla suureen halliin johtava ovi.»

»Vuosikausia sitten, näöstä päätellen», sanoi Edmund.

»Niin, vuosikymmeniä varmaankin», sanoi Peter. »Toivoisin että saisimme selville, keitä täällä asui siihen aikaan ja kuinka kauan siitä oikein mahtaa olla.»

»Minulla on omituinen tunne», sanoi Lucy.

»Onko sinulla, Lu?» sanoi Peter ja kääntyi katsomaan häntä. »Niin minullakin on. Se on omituisinta mitä tänä omituisena päivänä on tapahtunut. Ihmettelenpä missä me olemme ja mitä tämä kaikki tarkoittaa.»

Puhuessaan he olivat kulkeneet linnan pihan poikki ja läpi entiseen halliin vievän oven. Halli muistutti suuresti linnanpihaa, sillä katto oli romahtanut aikoja sitten ja siellä samoin kuin pihallakin kasvoi ruohoa ja tuhatkaunoja, mutta se oli lyhyempi ja kapeampi ja seinät olivat korkeammat. Sen toisessa päässä oli eräänlainen koroke.

»Onkohan tämä tosiaan ollut halli?» sanoi Susan. »Mikähän tuo korokkeen tapainen oikein on?»

»Hyvänen aika, senkin hölmö», huudahti Peter (hän oli oudon kiihtynyt), »etkö näe? Sehän on koroke. Sen päällä oli suuri pöytä, jonka ääressä kuningas ja korkeat aateliset istuivat. Tuntuu melkein siltä kuin te kaikki olisitte unohtaneet, että me itse olimme kuninkaita ja kuningattaria ja istuimme juuri tuollaisella korokkeella suuressa salissamme.»

»Linnassamme Cair Paravelissa», jatkoi Susan unelmoivalla äänellä melkein kuin hyräillen laulunpätkää. »Se oli Narnian suuren joen suussa. Kuinka olenkin saattanut unohtaa sen?»

»Miten tuttua tämä kaikki onkaan!» huudahti Lucy. »Voisimme aivan